

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 519/2015-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti DATALAN, a. s., Galvaniho 17/A, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Rehákom, PhD., advokátska kancelária IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., Šoltésovej 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 a čl. 22 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžz 6/2014 zo 4. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti DATALAN, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DATALAN, a. s., Galvaniho 17/A, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 a čl. 22 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžz 6/2014 zo 4. novembra 2014 (ďalej len „rozsudok zo 4. novembra 2014“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Protimonopolným úradom Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“) bola 4. februára 2014 v priestoroch sťažovateľa vykonaná inšpekcia «*v zmysle § 22 ods. 1 písm. a) a ods. 3 ZOHS („Inšpekcia“) v súvislosti s prešetrovaním vo veci možných dohôd obmedzujúcich súťaž prostredníctvom údajného koluzívneho správania sa určitých podnikateľov (vrátane Sťažovateľa) vo verejných obstarávaníach, ktoré boli vyhlásené v súvislosti s realizáciou projektu „Elektronizácia služieb VÚC“, financovaného z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti, so zameraním na určité špecifické projekty. ...*

Inšpekciu za PMU vykonali poverení zamestnanci PMU... na základe Poverení na vykonanie inšpekcie č. IP-6/2014, č. IP-3/2014, č. IP-5/2014 a č. IP-4/2014 (v uvedenom poradí) zo dňa 30. januára 2014...

Počas Inšpekcie PMU zhromaždil veľký rozsah dokumentov a korešpondencie, ktoré následne bez posúdenia toho, či spadajú do rozsahu Poverení, či nie sú výsostne súkromné alebo chránené advokátskym či iným tajomstvom, v rozpore so zákonom odniesol z priestorov Sťažovateľa a uchováva ich neznámym spôsobom v neznámych priestoroch PMU, bez existencie akéhokoľvek právneho rámca.».

Sťažovateľ 6. marca 2014 podal najvyššiemu súdu žalobu podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) proti protimonopolnému úradu ako žalovanému, ktorou *„sa domáhal ochrany pred nezákonným zásahom PMU vyplývajúcim z nezákonného spôsobu výkonu Inšpekcie“*.

Protimonopolný úrad sa k žalobe vyjadril podaniami zo 14. apríla 2014 a z 30. septembra 2014, v ktorých *„v plnom rozsahu zotrval vo svojom presvedčení, že Inšpekcia bola vykonaná v súlade s všeobecne záväznými právnymi predpismi“*.

Najvyšší súd o žalobe sťažovateľa rozhodol napadnutým rozsudkom zo 4. novembra 2014 tak, že žalobu sťažovateľa zamietol ako neprípustnú *„bez meritórneho preskúmania argumentov, s odôvodnením, že Žaloba bola podaná predčasne, nakoľko v zmysle § 250v ods. 3 OSP Sťažovateľ pred jej podaním nevyčerpal prostriedky, ktorých podanie umožňuje osobitný predpis, a ktorými by sa domáhal nápravy nezákonného zásahu na PMU“*, konkrétne preto, že sťažovateľ pred podaním žaloby nevyužil inštitút sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“). Rozsudok najvyššieho súdu zo 4. novembra 2014 bol sťažovateľovi doručený 8. decembra 2014.

Podľa sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu zo 4. novembra 2014 *„došlo k odmietnutiu reálneho, včasného a efektívneho prístupu k súdu, zamedzeniu realizácie práva na súdnu ochranu a súčasne, odmietnutím poskytnutia účinnej súdnej kontroly ako jednej zo základných procesných garancií pri danom druhu zásahu do súkromia, aj k porušeniu práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromia vo viacerých jeho aspektoch...“*, a tým k porušeniu ním označených základných a iných práv, ktorých ochrany sa domáhal sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 10. februára 2015. Sťažovateľ v podstatnej časti svojej argumentácie okrem iného namietal nesprávnosť záverov najvyššieho súdu o tom, že nevyužitie sťažnosti podľa zákona

o sťažnostiach zakladá neprípustnosť žaloby proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Právo Sťažovateľa na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa článku 19 ods. 2 a 3, článku 21 a článku 22 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2014, sp. zn. 1 Sžz/6/2014 porušené bolo.

2. Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2014, sp. zn. 1 Sžz/6/2014, a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril najvyšší súd podaním z 26. marca 2015 doručeným 7. apríla 2015, v ktorom zotrval na správnosti svojich záverov uvedených v jeho sťažnosťou napadnutom rozsudku zo 4. novembra 2014.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namieta porušenie ním označených práv rozsudkom najvyššieho súdu zo 4. novembra 2014, ktorým najvyšší súd zamietol jeho žalobu, ktorou sa podľa § 250v

OSP domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu protimonopolného úradu v súvislosti s inšpekciou vykonanou u sťažovateľa 4. februára 2014. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa ako neprípustnú, a to bez jej meritórneho preskúmania, z dôvodu, že podľa najvyššieho súdu sťažovateľ pred podaním žaloby podľa § 250v ods. 3 OSP nevyčerpal prostriedky, ktorých podanie umožňuje osobitný predpis, a ktorými by sa domáhal nápravy nezákonného zásahu na protimonopolnom úrade.

Protimonopolný úrad z vlastnej iniciatívy doručil 30. júla 2015 ústavnému súdu svoje vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom odôvodňuje správnosť svojho postupu pri inšpekcii vykonanej u sťažovateľa 4. februára 2014, ako aj správnosť rozsudku najvyššieho súdu zo 4. novembra 2014. Protimonopolný úrad vo svojom vyjadrení poukázal na to, že o obdobnej žalobe sťažovateľa (ako žaloba, o ktorej najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom zo 4. novembra 2014) rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžnz 2/2015 z 25. júna 2015.

Ústavný súd z databázy zverejnených rozsudkov najvyššieho súdu zistil, že najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžnz 2/2015 z 25. júna 2015 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu z 25. júna 2015“) meritórne rozhodol o žalobe sťažovateľa podanej najvyššiemu súdu 4. apríla 2015 (zrejme chybné uvedenie v rozsudku rok 2014), ktorou sa sťažovateľ opätovne domáhal ochrany pred nezákonným zásahom protimonopolného úradu vyplývajúcim z výkonu inšpekcie v jeho priestoroch 4. februára 2014 obdobne ako vo svojej skoršej žalobe podanej najvyššiemu súdu 6. marca 2014 (o ktorej najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom zo 4. novembra 2014 bez meritórneho posúdenia v žalobe namietanej nezákonnosti zásahu protimonopolného úradu). Najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžnz 2/2015 meritórne preskúmal žalobu sťažovateľa podanú 4. apríla 2015 a rozsudkom z 25. júna 2015 jej v celom rozsahu vyhovel z dôvodu ustálenia sťažovateľom namietanej nezákonnosti zásahu protimonopolného úradu v súvislosti s inšpekciou vykonanou 4. februára 2014.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorého namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade so zásadou subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný

súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podľa názoru ústavného súdu v konaní vedenom všeobecným súdom (najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžnz 2/2015) o obdobnej žalobe sťažovateľa, ako bola jeho žaloba, o ktorej rozhodoval najvyšší súd napadnutým rozsudkom, bola poskytnutá ochrana právam označeným sťažovateľom v jeho sťažnosti. Ústavný súd preto konštatuje, že za daného stavu už nie je v jeho právomoci posudzovať možnosť porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu zo 4. novembra 2014.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2015